

תָּמָן. אָמַר לִיה ר' אֲלִיעֶזֶר, עֲקִיבָא, תָּא וְאַחֲזִי
 לָךְ גְּבִיעָא דְּמִיָּא, דְּקָא פְּתַחֵי מִיָּא, וְצִלְלִין
 וְנוֹזְלִין, פְּהָא דְּכֶתִיב (שה"ש ד טו) בָּאֵר מִים חַיִּים
 וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן. וְעַל הָדָא פְּסוּקָא, גִּילָה לֹו
 שְׂיַחַת מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרָת, שְׂיַחַת כּוֹכְבִּים וּמַזְלוֹת,
 וַיִּדְעֶת חֲלוּנֵי חֲמָה בַּעֲתוֹתָיו וּזְמַנָּיו, שְׂיַחַת
 דְּקָלִים וְעוֹפּוֹת, וְשָׂדִים וְרוּחוֹת, וַיִּדְעֶת
 הַתְּקוּפּוֹת וְהָעִיבוּרִים.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, בָּכָה רַבִּי עֲקִיבָא. אָמַר לִיה עַל
 מָה קָא בָּכִיתָ. אָמַר לִיה, אוֹי לְדוֹר
 שְׂיִהְיוּ יְתוּמִים מִמֶּךָ. אָמַר לֹו, אַל תֹּאמַר כֶּךָ,
 אֶלֹא וְוִי לְדוֹר שְׂיִהְיוּ יְתוּמִים בְּלִי אָב, בְּלִי
 חֶכֶם מוֹרֶה, וְלֹא תִלְמִיד הוֹגֵה. וַיָּמִים יָבֹאוּ,
 שָׁפַל הַדּוֹר יִהְיוּ חֲצוּפִים וְעֲזִי פָנִים, וְתִשְׁתַּכַּח
 תּוֹרָה, וְאִין דּוֹרֵשׁ וְאִין מְבַקֵּשׁ. וְהַמַּתְעוֹרֵר לְבוֹ
 בַּתּוֹרָה, יִהְיֶה נִבְזֶה וְחָדֵל אִישִׁים, וְוִי לְדָרָא
 הַהוּא כַּד יֵיתִי הַהוּא דָּרָא.

אָמַר לִיה לִית דָּרָא הַהוּא מַתְקִיִּים, אֶלֹא בְּהֶבֶל
 פִּיהֶם שֶׁל תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבִּין, כַּד אֵינוֹן
 רְכִיכִין בַּלְבָּד, וְכַד אֵינוֹן קְשִׁישִׁין, אוֹרִייתָא
 מִשְׁתַּכַּחַת מִנְהוֹן. כִּי הָא דְּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 מֵאִי דְּכֶתִיב, (שמואל א א כז) אֶל הַנַּעַר הַזֶּה
 הַתְּפִלְלָתִי, הִנֵּה לִיה לְמִימַר אֶל הַבֶּן הַזֶּה
 הַתְּפִלְלָתִי. אֶלֹא אִמְרָה חֲנָה, יְהִי רָצוֹן,
 שְׁבַשְׁעָה שְׂיִגְדֵּל יִשְׁתַּדֵּל בַּעֲבוּדַת הַמָּקוֹם, כְּמוֹ
 עֲכָשִׁיו שֶׁהוּא נָעַר.

וְכֹרֶ אָדָם שְׂיִזְכֶּה לַהֲיוֹת בְּזֻקְנוּתוֹ כְּמוֹ בְּנִעְרוּתוֹ,
 יִזְכֶּה לְמַעֲלַת שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא, דְּכֶתִיב (שם ב
 ט) וּמַעֲלִי קִטָּן תַּעֲשֶׂה לֹו אִמּוֹ וְהַעֲלֵתָה לֹו
 מִיָּמִים יְמִימָה. וְכִי תַעֲלֶה עַל דַּעְתָּךְ כֶּךָ, אֶלֹא
 צִדְקָתוֹ וּזְכוּתוֹ הִנֵּה גָדֵל עִמּוֹ תְּמִיד, בַּתְּפִלַּת
 אִמּוֹ. וְלִדְעֻתִיהָ דָּר' יְהוּדָה, מַעֲלִי מִמֶּשׁ הוּהָ.
 וְאָמַר רַבִּי, מֵאִי דְּכֶתִיב, (ויקרא יט לב) מִפְּנֵי שְׂיִכְהָ

אֶחָד. יֵשְׁבוּ שָׁם. אָמַר לֹו רַבִּי
 אֲלִיעֶזֶר: עֲקִיבָא, בָּא וְאַרְאֶה לָךְ
 גְּבִיעַת הַמִּים, שְׁפוֹתַיִם מִים,
 וְצִלְזִלִים וְנוֹזְלִים, כְּכַתוּב (שיר ד, טו)
 בָּאֵר מִים מִים וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן.
 וְעַל הַפְּסוּקָא הַזֶּה גִּלָּה לֹו שְׂיַחַת
 מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרָת, שְׂיַחַת כּוֹכְבִּים
 וּמַזְלוֹת, וַיִּדְעֶת חֲלוּנֵי חֲמָה
 בַּעֲתוֹתָיו וּזְמַנָּיו, שְׂיַחַת דְּקָלִים
 וְעוֹפּוֹת, שְׂיַחַת הַרוּחוֹת, וַיִּדְעֶת
 הַתְּקוּפּוֹת וְהָעִיבוּרִים.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה בָּכָה רַבִּי עֲקִיבָא.
 אָמַר לֹו: עַל מָה אַתָּה בּוֹכֶה? אָמַר
 לֹו: אוֹי לְדוֹר שְׂיִהְיוּ יְתוּמִים מִמֶּךָ.
 אָמַר לֹו: אַל תֹּאמַר כֶּךָ, אֶלֹא אוֹי
 לְדוֹר שְׂיִהְיוּ יְתוּמִים בְּלִי אָב, בְּלִי
 חֶכֶם וּמוֹרֶה, וְלֹא תִלְמִיד הוֹגֵה.
 וַיָּמִים יָבֹאוּ שָׁפַל הַדּוֹר יִהְיוּ
 חֲצוּפִים וְעֲזִי פָנִים וְתִשְׁתַּכַּח
 תּוֹרָה, וְאִין דּוֹרֵשׁ וְאִין מְבַקֵּשׁ.
 וְהַמַּתְעוֹרֵר לְבוֹ בַּתּוֹרָה יִהְיֶה נִבְזֶה
 וְחָדֵל אִישִׁים. אוֹי לְדוֹר הַהוּא
 כְּשִׁיבָא אוֹתוֹ הַדּוֹר.

אָמַר לֹו: אִין אוֹתוֹ הַדּוֹר מַתְקִיִּים
 אֶלֹא בְּהֶבֶל פִּיהֶם שֶׁל תִּינוּקוֹת
 שֶׁל בֵּית רַבִּין, כְּשֶׁהֵם רַפִּים בַּלְבָּד,
 וְכִשְׁהֵם קְשִׁישִׁים, הַתּוֹרָה נִשְׁכַּחַת
 מִמֶּם, כְּמוֹ מָה שֶׁאָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 מֵהוּ זֶה שְׁכַתוֹב אֶל הַנַּעַר הַזֶּה
 הַתְּפִלְלָתִי? הִנֵּה לֹו לֹוֹמַר, אֶל הַבֶּן
 הַזֶּה הַתְּפִלְלָתִי. אֶלֹא אִמְרָה חֲנָה,
 יְהִי רָצוֹן שְׁבַשְׁעָה שְׂיִגְדֵּל, יִשְׁתַּדֵּל
 בַּעֲבוּדַת הַמָּקוֹם, כְּמוֹ עֲכָשִׁיו
 שֶׁהוּא נָעַר.

וְכֹרֶ אָדָם שְׂיִזְכֶּה לַהֲיוֹת בְּזֻקְנוּתוֹ
 כְּמוֹ בְּנִעְרוּתוֹ, יִזְכֶּה לְמַעֲלַת
 שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא, שְׁכַתוֹב וּמַעֲלִי
 קִטָּן תַּעֲשֶׂה לֹו אִמּוֹ וְהַעֲלֵתָה לֹו
 מִיָּמִים יְמִימָה. וְכִי תַעֲלֶה עַל
 דַּעְתּוֹ כֶּךָ? אֶלֹא צִדְקָתוֹ וּזְכוּתוֹ
 הִנֵּה גָדֵל עִמּוֹ תְּמִיד, כְּתִפְלַת אִמּוֹ.
 וְלִדְעֶת רַבִּי יְהוּדָה, מַעֲלִי מִמֶּשׁ
 הוּא.

וְאָמַר רַבִּי, מֵהוּ שְׁכַתוֹב (ויקרא יט)

מפני שיבה תקום והדרת פני זקן? אמר רבי, בו הוא מוסר ליונק, כלומר, מפני שיבה תקום, קודם שתעלה לשיבה ולזקנה, תקום להיות טוב, וכאשר תשתדל להיות טוב בבחירותיך, לאחר כן והדרת פני זקן. וסוף הפסוק הזה מוכיח עליו, שעל זה נאמר ויראת מאלהיך.

רבי יצחק אמר, תחלת כל העולם ובנינו לא נברא אלא על היראה, להיות אדם בעל יראה לשמים ובעל יראה לבריות. ממה שכתוב (בראשית א) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ את השמים - להיות ירא את השמים, ואת הארץ - להיות ירא לבריות. כמו כן מלמד שכל העולם לא נברא אלא על היראה שנקראת ראשית, שנאמר (תהלים קיא) ראשית חכמה יראת ה', וזהו שכתוב בראשית.

ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור (בראשית א). רבי חזקיה פתח, (תהלים צו) אור זרע לצדיק ולישרי לב שמחה. הקדוש ברוך הוא ראה וצפה שהעולם אינו יכול לעמד בלתי היסוד, ואיזהו היסוד שהעולם עומד עליו? הוא הצדיק, שנאמר (משלי י) וצדיק יסוד עולם. וזהו יסוד הראשון שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו, והוא נקרא אור, שנאמר אור זרע לצדיק. ועוד, ממה שכתוב (בראשית א) וירא אלהים את האור כי טוב. נאמר כאן כי טוב, ונאמר להלן (ישעיה א) אמרו צדיק כי טוב.

רבי אומר, זה האור, אור המלאכים, הוא שנבראו תחלה, קדם כל העולם. ואם תאמר, והרי אנו רואים שהשמים והארץ נבראו תחלה. לא קשיא, דהא שנאמר למעלה עד

תקום והדרת פני זקן. אמר רבי, בו הוא מוסר ליניקא, כלומר מפני שיבה תקום, קודם שתעלה לשיבה ולזקנה, תקום להיות טוב. וכאשר תשתדל להיות טוב בבחירותיך, לאחר כן והדרת פני זקן. וסיפא דהאי פסוקא מוכיח עליו, שעל זה נאמר, משמע דכתיב ויראת מאלהיך.

רבי יצחק אמר תחלת כל העולם ובנינו, לא נברא אלא על היראה, להיות אדם בעל יראה לשמים, ובעל יראה לבריות, מדכתיב בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. את השמים, להיות ירא לשמים. ואת הארץ, להיות ירא לבריות. כמו כן מלמד, שכל העולם לא נברא אלא על היראה, שנקראת ראשית, שנאמר (תהלים קיא) ראשית חכמה יראת ה', וזהו דכתיב בראשית.

ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור. רבי חזקיה פתח, (שם צג יא) אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה. הקדוש ברוך הוא ראה וצפה, שהעולם אינו יכול לעמד בלתי היסוד, ואיזהו היסוד שהעולם עומד עליו, הוא הצדיק, שנאמר (משלי כו ה) וצדיק יסוד עולם. וזהו יסוד הראשון שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו. והוא נקרא אור, שנאמר (תהלים צו יא) אור זרוע לצדיק. ועוד, (דף יב ע"א) ממה דכתיב, (בראשית א) וירא אלהים את האור כי טוב. נאמר כאן כי טוב, ונאמר להלן (ישעיה ג י) אמרו צדיק כי טוב.

רבי אומר, זה האור, אור המלאכים, הוא שנבראו תחלה קדם כל העולם. ואי תימא והרי אנו רואים שהשמים והארץ נבראו תחלה. לא קשיא, דהא שנאמר למעלה עד

כָּאן, סְפוּר הוּא דְאָמַר. אֵלֶּא זֶה וַיְהִי, הוּא הִרְאֵנוּ, וּמִכָּאן הִתְחַלַּת כָּל הַנִּבְרָאִים.

ר' יְהוּדָה אָמַר, זֶהוּ אֹר הַכֶּסֶּא מִמֶּשׁ. וּמִזֶּה הָאֹר, נִבְרְאוּ שָׁאָר כָּל הַנִּבְרָאִים. מִמֶּנּוּ נִבְרְאוּ הַשָּׁמַיִם, וְכֶסֶּא נִבְרָא בְּתַחֲלָה, שְׁנֵאָמַר (יִרְמְיָה יז יב) כֶּסֶּא כְבוֹד מְרוֹם מֵרָאשׁוֹן.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל אָמַר, אֹר הַמְּלָאכִים נִבְרָא בְּתַחֲלָה. דְּכַתִּיב, (בְּרֵאשִׁית א ג) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ. כְּלוּמַר, הַבְּדִלָה נִתְּן הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא יִתְבָּרֵךְ, בֵּין זֶה הָאֹר, וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, שֶׁהוּא הָעוֹלָם הַזֶּה. וְהַשָּׁמַיִם הֵם הַמְּבְדִילִים בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה, וּבֵין אֹר הַמְּלָאכִים, וְהֵם הַמְּבְדִילִים בֵּינֵיהֶם, בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ.

רַבִּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי אָמַר, נִתְּן הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא מְמַשְׁלָה לַמְּלָאכִים עַל הַשָּׁמַיִם, וְהַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ. וְכֹלֶם נִתְּלִים בְּכֶסֶּא (נ"א בְּכוֹחַ) יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, לְהוֹרוֹת כִּי גְבוּהַ מַעַל גְּבוּהַ שׁוֹמֵר.

יְהִי אֹר. רַבִּי אֶלְפִּסְנָדְרָא אָמַר, הָרוּאָה הַפּוֹכְבִּים בְּמִסְלוֹתָם חַיִּיב לְבָרֵךְ. מֵאִי מְבָרֵךְ, בְּרוּךְ הַמְּסֻדָּר אֶת הַפּוֹכְבִּים בְּרִיקָע. רָאָה פּוֹכֵב אֶחָד, אֵינוֹ מְבָרֵךְ. שְׁנַיִם, מְבָרֵךְ. וְאִמְתִּי, כִּד הוּי לִילִיָּא, מְבָרְכִין בְּרוּךְ הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים. רַבִּי אָמַר אֵלִין פּוּפְרָנִי אֲדַקִּיקֵיָּא, דְּאוֹרְחַתְהוֹן מְסַתְּלָקִין עַל הָהוּא יִמָּא, מִדְּחִילוֹ דְּחֻוּתָא, מְבָרְכִין שׁוֹמֵר עֲמוֹ לְעַד. וּלְפִיכָף תִּקְנּוּ עַל דְּרָךְ זֶה כָּל תַּפְּלַת הָעֲרָבִית. ר' אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָזַל לְמַחְמֵי לְר' יוֹסִי בְּר' שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא חֲמוּי. סְמוּךְ לְקִרְיָתָא, רַמֶּשׁ לִילִיָּא. אָמַר לְר' יוֹסִי דִּהְוָה אָזַל עֲמִיָּה, חֲמִית אֵלִין פּוֹכְבִּיָּא דְנִהִירִין. אָמַר שְׁהִיָּה הוֹלֵךְ עֲמוֹ: הִרְאִית אֶת הַפּוֹכְבִּים הַמֵּאִירִים הִלְלוּ? אָמַר: רִאִיתִי. אָמַר לוֹ: אֶת פּוֹכֵב הַשְּׁבִיט,

שְׁנֵאָמַר לְמַעַלָּה עַד כָּאן, הוּא אָמַר סְפוּר. אֵלֶּא זֶה וַיְהִי, הוּא הִרְאֵנוּ, וּמִכָּאן הִתְחַלַּת כָּל הַנִּבְרָאִים.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, זֶהוּ אֹר הַכֶּסֶּא מִמֶּשׁ, וּמִזֶּה הָאֹר נִבְרְאוּ שָׁאָר כָּל הַנִּבְרָאִים. מִמֶּנּוּ נִבְרְאוּ הַשָּׁמַיִם, וְכֶסֶּא נִבְרָא בְּתַחֲלָה, שְׁנֵאָמַר (יִרְמְיָה יז יב) כֶּסֶּא כְבוֹד מְרוֹם מֵרָאשׁוֹן. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל אָמַר, אֹר הַמְּלָאכִים נִבְרָא בְּתַחֲלָה, שְׁכַתּוּב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ. כְּלוּמַר, הַבְּדִלָה נִתְּן הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא יִתְבָּרֵךְ בֵּין זֶה הָאֹר, וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, שֶׁהוּא הָעוֹלָם הַזֶּה. וְהַשָּׁמַיִם הֵם הַמְּבְדִילִים בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה וּבֵין אֹר הַמְּלָאכִים, וְהֵם הַמְּבְדִילִים בֵּינֵיהֶם בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ.

רַבִּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי אָמַר, נִתְּן הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא מְמַשְׁלָה לַמְּלָאכִים עַל הַשָּׁמַיִם, וְהַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ, וְכֹלֶם נִתְּלִים בְּכֶסֶּא (נ"א בְּכוֹחַ) יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, לְהוֹרוֹת כִּי גְבוּהַ מַעַל גְּבוּהַ שׁוֹמֵר.

יְהִי אֹר (בְּרֵאשִׁית א). רַבִּי אֶלְפִּסְנָדְרָא אָמַר, הָרוּאָה הַפּוֹכְבִּים בְּמִסְלוֹתָם חַיִּיב לְבָרֵךְ. מֵאִי מְבָרֵךְ? בְּרוּךְ הַמְּסֻדָּר אֶת הַפּוֹכְבִּים בְּרִיקָע. רָאָה פּוֹכֵב אֶחָד, אֵינוֹ מְבָרֵךְ. שְׁנַיִם, מְבָרֵךְ. וְאִמְתִּי? כִּשְׁנֵהִיָּה הַלִּילָה מְבָרֵךְ בְּרוּךְ הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים. רַבִּי אָמַר, אֵלוֹ פּוֹכְבִּים דְּקִים שְׁדִּרְכִּיהֶם מְסַתְּלָקִים עַל אוֹתוֹ הַיּוֹם מִפְּחָד הַחַיּוֹת, מְבָרְכִים שׁוֹמֵר עֲמוֹ לְעַד. וּלְפִיכָף תִּקְנּוּ עַל דְּרָךְ זֶה כָּל תַּפְּלַת הָעֲרָבִית.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן הִלֵּךְ לְרִאוֹת אֶת רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא חֲמוּי. סְמוּךְ לְקִרְיָה יֵרֵד הַלִּילָה. אָמַר לְרַבִּי יוֹסִי, שְׁהִיָּה הוֹלֵךְ עֲמוֹ: הִרְאִית אֶת הַפּוֹכְבִּים הַמֵּאִירִים הִלְלוּ? אָמַר: רִאִיתִי. אָמַר לוֹ: אֶת פּוֹכֵב הַשְּׁבִיט,

חֲמִינָא אָמַר לִיה פּוֹכְבָּא דְשִׁרְבִיטָא עִידְנָא
סְגִיָּאָה הוּא דִּאֲנָא מְשַׁנְחָנָא בִּיה, וּמִן יוֹמָא
לָא אָחוּו לִי עַל דָּא פְּלוּם.

אָמַר לִיה תְּרִי עֲנִינִי שְׁמַעְנָא. חָדָא הוּא, דְּכָל
מָה דְעֵבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשִׁמְיָא,
וְכוֹכְבִּיא וּמַזְלִיא, אֵית בְּהוּ יְדִיעָא וְסוֹכְלִתְנוּ.
וְכִלְהוֹן עֲבָדִי שְׁלִיחוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
וְהָאִי פּוֹכְבָּא דְאֵת אֲמַרְתָּ, לָא תִימָא וְלָא תִיֶסֶק
עַל דְעֵתְךָ דְחַד הוּא, אֲלָא סְגִיָּאִין אִינוּן, דְחַד
תַּחְמִי בְּהָאִי גִיסָא, וְחַד בְּהָאִי גִיסָא, וְזִמְנִין
דְכִלְהוֹן בְּחַד שְׁעֵתָא.

וְאֲנָא שְׁמַעְנָא מֵאֲבָא, דְשָׁבַע אִינוּן. וּבְזִמְנָא
דְמִטָּא עִידְנָא דְכָל חַד מְנַהוֹן לְמִימַר
שִׁירְתָּא, מְסִיָּאוֹת חֲדוּתָא דְאֵית בְּהוֹן, שְׁלַחִין
זִיוֹתְהוֹן וְאֲזִלִין לְמִימַר שִׁירְתָּא.

וְעֲנִנָּא אַחֲרִינָא, דְאֵלִין שָׁבַע פּוֹכְבִּיא, לָא
אֲזִלִין וְלָא נְטִלִין מֵאַתְרֵיהוֹן, בְּרִי
בְּעִידְנָא דְקָרִי לְחַד מְנַהוֹן רַבּוֹן עֲלֵמָא לְמִנְהֵר
בְּאַתֵּר דְּהוּא צָבִי. דְכִתִּיב, (ישעיה מ כו) לְכֻלָּם בְּשֵׁם
יְקָרָא. וְכַד נְטִלִין, שְׁלַחִין זִיוֹתְהוֹן עֲמַהוֹן
לְמִיזֵל.

בְּד מָטוּ לְבִי חֲמוּי, לָא הִוָּה תַּמָּן. בְּד אַתָּא,
אָמַר אֵת הָכָא, וְאֲנָא אֵתִי לְמַחֲמִי חַד
פּוֹכְבָּא, דְּהִוָּה אֲזִיל לְמִשְׁלָם רַעוּתִיהָ דְמֵאֲרִיָּה.
אָמַר לִיה, מָאִי הוּא. אָמַר לִיה, פּוֹכְבָּא דְשָׁבִיט.
וְחַד מְנַהוֹן חֲמִית, דְּהִוָּה אֲזִיל לְפִיקוּדֵיא
דְמֵאֲרִיָּה. יְתָבוּ תַּמָּן תִּלְתִּין יוֹמִין.

לְבַתֵּר כֵּן אֲשַׁפִּימוּ לְמִיזֵל, בְּד הִוָּה אֵתִי נְהוּרָא,
וְאֲזִיל עֲמִיָּה חֲמוּי פְּפִלְגוֹת מִיל. בְּרִכִּיָּה
חֲמוּי, אָמַר דָּא הִיא שְׁעֵתָא דְמִתְקִיָּים בְּרִכְתָּא
דְּצִדִּיקָא. מָנָא לָן, דְכִתִּיב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֵת
הָאוֹר כִּי טוֹב. כְּתִיב הָכָא כִּי טוֹב, וְכִתִּיב הָתֵם
(במדבר כד א) כִּי טוֹב בְּעִינֵי ה' לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל.

זִמְנִין רַב שְׁאֲנִי מְשַׁנְחָנָא בּוּ, וּמִיָּמִי
לָא אָמְרוּ לִי עַל זֶה פְּלוּם.

אָמַר לוֹ: שְׁנֵי עֲנִינִים שְׁמַעְתִּי,
אֶחָד הוּא - שְׁכָל מָה שְׁעָשָׂה
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשִׁמְיָם
וְכוֹכְבִּים וּמַזְלוֹת, יֵשׁ בְּהֶם יְדִיעָה
וְהַשְׁכָּל, וְכָלֶם עוֹשִׂים שְׁלִיחוּתוֹ
שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהַפּוֹכֵב
הַזֶּה שְׁאֲמַרְתָּ, אֵל תֹּאמַר וְאֵל
תַּעֲלֶה עַל דְעֵתְךָ שֶׁהוּא אֶחָד, אֲלָא
רַבִּים הֵם, שְׁאֲחָד תִּרְאֶה בְּצַד
הַזֶּה, וְאֲחָד תִּרְאֶה בְּצַד הַזֶּה,
וְלִפְעָמִים שְׁכָלֶם בְּשָׁעָה אַחַת.

וְאֲנִי שְׁמַעְתִּי מֵאֲבָא שֶׁהֵם שְׁבָעָה,
וּבְזִמְנִין שְׁמַגִּיעַ זְמַנּוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד
מֵהֶם לֹמֵר שִׁירָה, מְרַב הַשְׁמַחָה
שֶׁיֵּשׁ בְּהֶם, שׁוֹלְחִים אֵת זִיוָם
וְהוֹלְכִים לֹמֵר שִׁירָה.

וְעֵינֵן אַחֵר, שְׁשִׁבְעַת הַפּוֹכְבִּים
הִלְלוּ לֹא הוֹלְכִים וְלֹא נוֹסְעִים
מִמְקוֹמָם, פָּרֵט לְזִמְנִין שְׁקוּרָא
לְאֶחָד מֵהֶם רַבּוֹן הַעוֹלָם לְהָאִיר
לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁהוּא רוֹצֶה.
שְׁכַתוֹב (ישעיה מ) לְכֻלָּם בְּשֵׁם יְקָרָא.
וְכַשְׁנוֹסְעִים, שׁוֹלְחִים זִיוָם עֲמֵהֶם
לְלַכֵּת.

בְּשִׁהְיָעוֹ לְבֵית חֲמוּי, לֹא הִיָּה
שֵׁם. כְּשִׁבְא, אָמַר: אַתָּה כָּאן, וְאֲנִי
כָּאֵתִי לְרֵאוֹת פּוֹכֵב אֶחָד שֶׁהִיָּה
הוֹלֵךְ לְהַשְׁלִים אֵת רְצוֹן אֲדוֹנִי.
אָמַר לוֹ: מָה הוּא? אָמַר לוֹ: פּוֹכֵב
הַשְׁבִּיט, וְאֶחָד מֵהֶם רֵאִיתִי שֶׁהִיָּה
הוֹלֵךְ לְמַצּוֹת אֲדוֹנִי. יֵשְׁבוּ שֵׁם
שְׁלֹשִׁים יוֹם.

אַחֵר כֵּן הַשְׁפִּימוּ לְלַכֵּת, כְּשִׁבְא
הָאוֹר, וְהִלְךְ עִמּוֹ חֲמוּי כְּמַחְצִית
הַמִּיל. בְּרִךְ אוֹתוֹ חֲמוּי, אָמַר:
זֹאתִי הַשְׁעָה שְׁמַתְקִימָת בְּרַכַּת
הַצִּדִּיק. מִנֵּין לָנוּ? שְׁכַתוֹב (בראשית
א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֵת הָאוֹר כִּי טוֹב,
כְּתוֹב כָּאן כִּי טוֹב, וְכַתוֹב שֵׁם,
(במדבר כד) כִּי טוֹב בְּעִינֵי ה' לְבָרֵךְ
אֶת יִשְׂרָאֵל. אָמַר לוֹ: אֲפִלּוּ

אמר ליה, אפילו ברכתא דכל אדם, מתקיימא
בהאי שעתא, דשמיא וכוּכביא ומלאכיא אמרי
שירתא.

ועוד שמענא מאבא, דברכתא יתירא הוספת
ליה, ודא היא חדוּתא. משום דהאי
שעתא אמרי שמיא, (תהלים יט ו) והוא כחתן יוצא
מחפתו. מה החתן פשוטא ישיש, כף היוצא
לדרך ישיש בהא"י שעתא.

ויאמר אלהים יהי אור. תמן תנינן, אמר רבי
יוסי, מהו דכתיב (ישעיה כא יא) משא דומה
אלי קרא משעיר שמר מה מלילה שמר מה
מליל וגו'. אזלא הא מלתא, כי הא דאמר רבי
יוחנן, כל הגליות שגלו ישראל מארצם, כלם
היה גלוי לכל, וגלותא רביעא, לא נגלה
לעולם, ואיזהו גלות הרביעי. זהו שהוא
משעיר, שהוא עשו, דכתיב (בראשית לו ה) וישב
עשו בהר שעיר.

אמר רבי למה נקרא שמו שעיר. על שם תוקף
וחוזק, העול הפכד, שמונעין מהם
התורה והעבודה, וזהו עול על נשמתם
שנותנין על ישראל. שעיר הוא תק"ף
בגימטריא. וזהו הגלות שישראל יושבים בה,
היא משא דומה. כלומר, בחשאי. דבר שלא
נגלה מהלב לפה. שנאמר, (ישעיה סג ד) כי יום
נקם בלבי, וגו'.

רבי יצחק פתח, (דברים לד ו) ויקבר אתו בגי בארץ
מואב מול בית פעור. וכתוב ולא ידע
איש את קברתו עד היום הזה. אמר הקדוש
ברוך הוא, שוטים הם המחשבים קצי
משיחא, דבר שלא גליתי לעולם, שנאמר (ישעיה
סג ד) כי יום נקם בלבי, לבא לפומא לא גליא,
ואינון משתדלי למחשב קצי.

בהאי נחזי תלתא סימני, כתבית ואחזית לדרי

ברכתו של כל אדם מתקיימת
בשעה הזו, שהשמים והפוכבים
והמלאכים אומרים שירה.

ועוד שמעתי מאבא, שברכה
יתרה הוספת לו, וזהו שמחה,
משום שהשעה הזו אומרים
השמים, (תהלים יט) והוא כחתן
יוצא מחפתו. מה החתן פשוטא
ישיש, כף היוצא לדרך ישיש
בשעה הזו.

ויאמר אלהים יהי אור (בראשית א).
שם שנינו אמר רבי יוסי, מהו
שפתוב (ישעיה כא) משא דומה אלי
קרא משעיר שמר מה מלילה
שמר מה מליל וגו', דבר זה
הולך, כמו זה שאמר רבי יוחנן,
כל הגליות שגלו ישראל מארצם,
כלם היה גלוי לכל, והגלות
הרביעית לא נגלה לעולם.
ואיזהו גלות הרביעית? זה שהוא
משעיר, שהוא עשו, וכתוב
(בראשית לו) וישב עשו בהר שעיר.
אמר רבי, למה נקרא שמו
שעיר? על שם תוקף וחזק, העל
הפכד, שמונעים מהם התורה
והעבודה. וזהו על על נשמתם
שנותנים על ישראל. שעיר הוא
תק"ף בגימטריא, וזהו הגלות
שישראל יושבים בה, הוא משא
דומה, כלומר בחשאי, דבר שלא
נגלה מהלב לפה, שנאמר (ישעיה

סג ד) כי יום נקם בלבי וגו'.
רבי יצחק פתח, (דברים לד ו) ויקבר
אתו בגי בארץ מואב מול בית
פעור, וכתוב (שם) ולא ידע איש
את קברתו עד היום הזה. אמר
הקדוש ברוך הוא, שוטים הם
המחשבים את קץ המשיח, דבר
שלא גליתי לעולם, שנאמר (ישעיה
סג ד) כי יום נקם בלבי. הלב לפה
לא גלה, ואתם משתדלים לחשב
את הקץ שלי?!

בזה נראה שלשה סימנים פתבתי
והראיתי לדורות העולם